

Aanvullend onderzoek

Vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Heetveld 16

8326 BJ, Sint Jansklooster

Aanvullend onderzoek

Vleermuizen, huismus en gierzwaluw

Heetveld 16

8326 BJ, Sint Jansklooster

Alcedo Natuurprojecten heeft dit rapport opgesteld in opdracht van Team 2 studio voor de Bouwkunst Daarmee is dit rapport eigendom van bovengenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Alcedo Natuurprojecten. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld. Alcedo Natuurprojecten is niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Alcedo Natuurprojecten; opdrachtgever vrijwaart Alcedo Natuurprojecten van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Opdrachtgever:	Team 2 studio voor de Bouwkunst De Kampen 22 8325 DE Vollenhove
Auteur:	Evert Ruiter
Opdrachtnemer:	Alcedo Natuurprojecten Cornelis Houtmanstraat 10 8023 EA Zwolle
Contactpersoon:	Evert Ruiter, info@alcedo-natuurprojecten.nl
Uitvoer onderzoek:	Henk Mellema
Projectcode:	2023 - 006
Rapportcode:	2023 - 035
Datum:	25.10.2022
Status:	Versie 1

Te citeren als: *Ruiter E.J. 2023. Aanvullend onderzoek Vleermuizen, huismus en gierzwaluw, Heetveld 16 Sint Jansklooster. Alcedo Natuurprojecten rapportnummer 2022 – 035. In opdracht van: Team 2 studio voor de Bouwkunst*

.....	3
1. INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING EN VRAAG	5
1.2 DOEL	5
1.3 LEESWIJZER.....	6
2. ONDERZOEKSMETHODIEK EN INSPANNING.....	7
2.1 VLEERMUIZEN <i>CHIROPTERA</i>	7
2.2 HUISMUS <i>PASSER DOMESTICUS</i>	8
2.3 GIERZWALUW <i>APUS APUS</i>	9
2.4 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	9
2.5 VERANTWOORDING	9
2.6 ONVOORZIENE OMSTANDIGHEDEN	10
3. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	11
3.1 BESCHRIJVING LOCATIE	11
3.2 BESCHRIJVING INGREEP	12
4. RESULTATEN	13
4.1 VLEERMUIZEN <i>CHIROPTERA</i>	13
4.2 HUISMUS <i>PASSER DOMESTICUS</i>	14
4.3 GIERZWALUW <i>APUS APUS</i>	14
5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
5.1 CONCLUSIES	15
5.1.1 VLEERMUIZEN	15
5.2.2 HUISMUS	16
5.2.3 GIERZWALUW	16
5.3 AANBEVELINGEN	17
6. BRONVERMELDINGEN	18
BIJLAGE 1 FOTO-OVERZICHT.....	19
BIJLAGE 2 WETTELIJK KADER	20

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en vraag

Initiatiefnemer is voornemens om aan Heetveld 16 te Sint-Jansklooster (gemeente Steenwijkerland) een voormalige basisschool te slopen om ter plaatse ruimte te creëren voor de bouw van nieuwe woningen. Dit initiatief c.q. de voorgenomen ingreep kan betekenen dat er via de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde diersoorten die ter plaatse of in de directe omgeving leven in het geding komen. Daartoe is in 2021 een quickscan flora en fauna uitgevoerd¹. De resultaten van deze quickscan wezen uit dat er aanvullend onderzoek noodzakelijk was voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Team 2 studio voor de Bouwkunst heeft het ecologisch adviesbureau Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. Alcedo Natuurprojecten heeft dit onderzoek in de periode 15 mei – 1 oktober 2023 uitgevoerd. In de voorliggende rapportage wordt uiteengezet hoe de opdracht is uitgevoerd en wat de conclusies daarvan zijn.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Wordt de bebouwing van Heetveld 16 te Sint Jansklooster gebruikt als vaste verblijfplaats door vleermuizen;
- Is de onderzochte locatie c.q. de totale omgeving van Heetveld 16 te Sint Jansklooster een belangrijke schakel in een bestaande vliegroute voor vleermuizen;
- Is de onderzochte locatie c.q. de totale omgeving van Heetveld 16 te Sint Jansklooster een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen;
- Wordt de bebouwing van Heetveld 16 te Sint Jansklooster gebruikt als broedlocatie door huismussen en/of gierzwaluwen.

¹ Ruiter E.J. 2021. Quickscan Flora & Fauna Heetveld 13 en 16 Sint-Jansklooster. Alcedo Natuurprojecten rapport 2021 – 064. **In opdracht van:** Team 2 studio voor de Bouwkunst

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de werkwijze en onderzoeksinspanning beschreven welke zijn geleverd per soort of soortgroep, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de onderzochte locatie, daarna worden in hoofdstuk 4 de resultaten van dit onderzoek per soort of soortgroep besproken en toegelicht, vervolgens worden in hoofdstuk 5 de conclusies gepresenteerd en aanbevelingen gedaan voor eventueel te nemen vervolgstappen. Ten slotte staat in hoofdstuk 6 welke bronnen er zijn geraadpleegd. De bijlagen bevatten een foto-overzicht van de onderzochte locatie en een beknopte omschrijving van het wettelijk kader waarbinnen dit onderzoek is verricht.

2. Onderzoeksmethodiek en inspanning

2.1. Vleermuizen *Chiroptera*

Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Hierbij is gebruikt gemaakt van een batdetector, batlogger en warmtebeeldcamera. In het kraam- en paarseizoen van 2023 is het plangebied geïnventariseerd op gebouw-bewonende vleermuizen. De onderzoeksmethode die is toegepast is omschreven in het vleermuisprotocol 2021. De soorten die zijn geïnventariseerd op basis van verwachting van aanwezigheid betreffen:

- Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*
- Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*
- Laatvlieger *Eptesicus serotinus*

Deze verwachting is gebaseerd op enerzijds data uit de NDFF en anderzijds op expertise van de onderzoekers. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen.

Tabel 1: Onderzoeksmomenten vleermuizen

Datum	Tijd	Temp °C	Wind	Bewolking
16/05/2023*	21:25-23:25	12	NW 2	1/8
20/06/2023*	21:00-0:00	20	N 1	4/8
02/07/2023*	03:00-05:00	14	W 3	2/8
23/08/2023**	22:00-0:00	17	NO 1	1/8
15/09/2023**	22:00-0:00	12	NO 1	1/8

*Onderzochte functies: Vliegroute, foerageergebied, paarverblijfplaats

**Onderzochte functies: Vliegroute, foerageergebied, kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats

2.2. Huismus *Passer domesticus*

Huismussen zijn onderzocht op basis van het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

In dit document wordt het volgende voorgeschreven:

Aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond. De inventarisatie moet bij voorkeur onder de volgende omstandigheden plaatsvinden:

- goede omstandigheden (b.v. geen regen, harde wind en/of kou)
- op geluidsluwe momenten (bijvoorbeeld de zondagmorgen in stedelijk gebied)
- Op geschikte momenten op de dag (tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsondergang is de meeste activiteit waar te nemen, met een piek in de ochtend)
- met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Tabel 2: Onderzoeksmomenten huismus

Datum	Tijd	Temp °C	Wind r+k	Bewolking
06/05/2023	07:30 – 09:30	10	Z1	4/8
19/05/2023	07:00-09:00	13	NO 2	2/8

2.3. Gierzwaluw *Apus apus*

Gierzwaluwen zijn geïnventariseerd volgens het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12) op basis van zicht- en gehoorwaarnemingen. Bezoeken vonden plaats vanaf 2 uur voor zonsondergang. Gelet werd op in de omgeving aanwezige gierzwaluwen en op in- of uitvliegende vogels. En tijdens de periode met jongen op roepende vogels van onder de pannen. Het onderzoek aan gierzwaluwen vond deels plaats gedurende onderzoek aan vleermuizen.

Tabel 3. Onderzoeksmomenten gierzwaluw

Datum	Tijd	Temp °C	Wind	Bewolking
16/05/2023	21:25-23:25	12	NW 2	1/8
20/06/2023	21:00-0:00	20	N 1	4/8
06/07/2023	21:00-22:30	16	NO 1	2/8

2.4. Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd volgens vleermuisprotocol 2021 en kennisdocumenten huismus en gierzwaluw van BIJ12. De bij dit onderzoek betrokken ecooloog/veldmedewerker is ervaren op dit vakgebied en heeft bij de uitvoer van het veldwerk niets over het hoofd gezien of verzuimd te onderzoeken. Hiermee is dit aanvullende onderzoek de volledigheid van deze inventarisatie gegarandeerd.

2.5. Verantwoording

Uitvoer onderzoek: Henk Mellema

Rapportage: Evert Ruiter²

www.alcedo-natuurprojecten.nl

info@alcedo-natuurprojecten.nl

² Henk Mellema en Evert Ruiter maken deel uit van het Ecologencollectief (Stichting ECO)

2.6. Onvoorziene omstandigheden

Er was tijdens geen enkel onderzoeksmoment sprake van onvoorziene omstandigheden zoals plotseling veranderende weersomstandigheden, tussentijdse verandering aan gebouwen, voortijdige afbraak van gebouwen enzovoorts. Kortom, het onderzoek kon gedurende de gehele onderzoeksperiode goed worden uitgevoerd.

3.2. Beschrijving ingreep

De ingreep zal bestaan uit sloop van alle bebouwing binnen het gele kader (figuur 2). Ten behoeve van deze voorgenomen ingreep zullen geen bomen worden gekapt en/of sloten of andere wateren worden gedempt. Ter plaatse zal nieuwbouw verrijzen.

Figuur 2: Close up van de onderzochte locatie. (Bron: Google Maps)

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden per soortgroep of soort de resultaten van het aanvullend onderzoek besproken en toegelicht.

4.1. Vleermuizen *Chiroptera*

Van de onder 2.1 genoemde soorten zijn daadwerkelijk aangetroffen:

- **Gewone dwergvleermuis** *Pipistrellus pipistrellus*

Bij alle bezoeken waargenomen. Doorgaans betreft het enkele dieren die kortere of langere tijd foeragerend aanwezig zijn. In- of uitvliegers zijn niet vastgesteld.

- **Ruige dwergvleermuis** *Pipistrellus nathusii*

Deze soort is slechts enkele malen vastgesteld in de nazomerperiode.

- **Laatvlieger** *Eptesicus serotinus*

Met name in het voorjaar en de vroege zomer zijn er regelmatig voorbij trekkende laatvliegers waargenomen. Deze zijn zo nu en dan ook kortstondig foeragerend rond de bomen op het schoolplein vastgesteld.

En daarnaast zijn ook de volgende soorten waargenomen:

- **Rosse vleermuis** *Nycatalus noctua*

Tijdens enkele bezoeken zijn rosse vleermuizen waargenomen. Het betreft daarbij langs trekkende dieren. Foerageeractiviteit van deze soort rond de bebouwing of de bomen is niet vastgesteld.

- **Gewone grootoorvleermuis** *Plecotus auritus*

Slechts eenmaal is een gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Het betreft een dier dat kortstondig foeragerend in de omgeving van de school aanwezig was.

Alle genoemde soorten zijn weliswaar in de directe omgeving van de onderzochte locatie waargenomen, maar vertonen geen duidelijke binding met de onderzochte bebouwing. De directe omgeving van de bebouwing wordt regelmatig benut als foerageerplaats voor met name gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De lijnstructuren van Heetveld en andere straten in de buurt worden benut als vliegroute door vleermuizen. Kortom, er is geen sprake van vaste verblijfplaatsen of kraamkolonies van vleermuizen. Er is wel sprake van foerageerbiotoop in de vorm van hoge bomen. De school maakt slechts zijdelings deel uit van een vliegroute, want de die wordt vooral bepaald door de hoge bomen op het schoolplein.

Effectenbeoordeling:

Door de geplande ingreep zullen geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd. Essentieel foerageergebied en belangrijke vliegroutes en migratiecorridors zullen door de voorgenomen ingreep niet in gevaar komen.

4.2. Huismus *Passer domesticus*

Tijdens geen van de onderzoeksmomenten zijn er huismussen rond of nabij het schoolgebouw waargenomen. Er zijn dus ook geen zingende, met nestmateriaal slepende, in- of uitvliegende vogels, jonge vogels gezien. Het hele dorp Heetveld is arm aan huismussen. Terwijl dit dorp toch in landelijk gebied ligt met voldoende nestruimte en voedselaanbod. Ook buiten de voor huismussen gebrachte bezoeken zijn ze niet waargenomen (gezien, gehoord).

4.3. Gierzwaluw *Apus apus*

Tijdens geen van de onderzoeksmomenten zijn er gierzwaluwen rond of nabij het schoolgebouw waargenomen. Er zijn dus ook geen in- of uitvliegende vogels gezien. In heel Heetveld zijn geen nest-indicerende gierzwaluwen waargenomen. Zo nu en dan is er wel eens een voorbij trekkende vogel gezien of gehoord, maar dat betreft doortrekkers of broedvogels vanuit nabijgelegen steden of dorpen (Vollenhove, Zwartsluis).

Effectenbeoordeling:

Door de geplande ingreep zullen geen jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluwen worden vernietigd.

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Conclusies

Hieronder worden op basis van de resultaten die dit aanvullend onderzoek heeft opgeleverd de conclusies daarvan gepresenteerd en, waar nodig, toegelicht.

5.1.1. Vleermuizen

Tijdens dit aanvullend onderzoek is de aanwezigheid vastgesteld van de volgende vleermuissoorten:

- **Gewone dwergvleermuis** *Pipistrellus pipistrellus*
 - **Ruige dwergvleermuis** *Pipistrellus nathusii*
 - **Laatvlieger** *Eptesicus serotinus*
 - **Rosse vleermuis** *Nycatalus noctua*
 - **Gewone grootoorvleermuis** *Plecotus auritus*
-
- Geen van de aangetroffen soorten benut de onderzochte locatie c.q. de te slopen bebouwing als vaste verblijfplaats of kraamkolonie;
 - Door de voorgenomen activiteit zullen geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd;
 - De onderzochte locatie vormt geen belangrijk of onmisbaar foerageerbiotoop voor vleermuizen en fungeert marginaal als onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen;
 - Door de voorgenomen ingreep zullen geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en zal geen essentieel foerageerbiotoop of vliegroute worden vernietigd.

5.2.2. Huismus

Tijdens dit aanvullend onderzoek is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluwen niet vastgesteld.

- Door de voorgenomen activiteit zullen geen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen worden vernietigd.

5.2.3. Gierzwaluw

Tijdens dit aanvullend onderzoek is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluwen niet vastgesteld.

- Door de voorgenomen activiteit zullen geen jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluwen worden vernietigd.

5.3. Aanbevelingen

Hoewel er geen vaste verblijfplaatsen of kraamkolonies van vleermuizen zijn aangetroffen in de te slopen bebouwing, zijn er wel diverse vleermuissoorten aangetroffen in de directe omgeving daarvan. Voorts is geconstateerd dat er geen gierzwaluwen broeden en dat de omgeving van de onderzochte locatie arm is aan huismussen. Dit is een mooie aanleiding om de nieuwbouw te voorzien van inbouwkasten voor genoemde soorten.

NB: dit is geen verplichting die voortvloeit uit de conclusies van dit onderzoek, maar een sterke aanbeveling.

Meer informatie over te gebruiken materiaal en hoe te plaatsen is te vinden op <https://unitura.nl>

Het wordt aanbevolen om de bomen op de locatie te sparen. Deze zijn van belang als foerageerplek voor vleermuizen. Mocht er toch besloten worden om grote bomen te kappen, dan is het verstandig deze alvorens ze te kappen te laten inspecteren door een ecoloog.

6. Bronvermeldingen

Bronvermeldingen staan in dit document doorgaans vermeld als verwijzing in de tekst of bij de figuren. Veel van de informatie aangaande (mogelijke) aan- of afwezigheid van planten- en diersoorten wordt tijdens het veldwerk vergaard. Ten behoeve van het verkrijgen van overige relevante informatie over de verspreiding van planten- en diersoorten in Nederland en/of een te onderzoeken locatie, en ook relevante en actuele informatie aangaande de Wnb, kennisdocumenten, te hanteren protocollen en soortgelijke documentatie, raadpleegt Alcedo Natuurprojecten regelmatig de volgende informatiebronnen:

Literatuur:

- De meest recente verspreidingsatlassen van alle beschikbare soortgroepen in Nederland. Met name de serie verspreidingsatlassen Nederlandse Fauna;
- Ecologische atlassen. Alle beschikbare soortgroepen;
- De meest recente provinciale verspreidingsatlassen van vogels, paddenstoelen, libellen, dagvlinders, vissen en overige soortgroepen;
- Veldgidsen van KNNV Uitgeverij. Alle soortgroepen;
- Relevante artikelen uit De Levende Natuur;
- Relevante artikelen uit vakbladen van SOVON, RAVON, FLORON en overige PGO's;
- Ruiter E.J. 2021. Quickscan Flora & Fauna Heetveld 13 en 16 Sint-Jansklooster. Alcedo Natuurprojecten rapport 2021 – 064. In opdracht van: Team 2 studio voor de Bouwkunst

Websites en online tools:

- Arcgis
- Bagviewer/Kadaster
- Synbiosys.alterra
- Waarneming.nl
- Verspreidingsatlas.nl
- Provinciale geoportalen
- Google Maps
- Google Earth

Bijlage 1 | foto-overzicht

NB: In de rapportage van de eerder uitgevoerde quickscan flora en fauna voor deze locatie staan foto's.

Gedurende dit onderzoek zijn er geen aanvullende foto's gemaakt.

De getoonde foto (Bron: Google Streetview) biedt een goed overzicht van de onderzocht locatie.

Bijlage 2 | Wettelijk kader

Algemeen

De bescherming van planten- en diersoorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming (verder te noemen Wnb). Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt ruim 900 soorten in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wnb

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur;
- het behouden en herstellen van biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van uw activiteiten op beschermde soorten. Heel vaak gaan activiteiten en werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Als u uw werk zo kunt inrichten dat u geen schade toebrengt aan beschermde soorten, dan hoeft u vooraf niets te regelen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade ontstaat aan beschermde dieren of planten. In die situaties is het nodig dat u vooraf bekijkt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd ('nee-tenzij'-beginsel).

Welke soorten worden beschermd?

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten:

- Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
- Soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- Andere soorten waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Zorgplicht

In de Wnb is ook een zorgplicht vastgelegd. Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

De verbodsbepalingen

Beschermingsregimes		
Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Andere soorten § 3.3 Wnb
Artikel 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Artikel 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Artikel 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Artikel 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Artikel 3.5 lid 2 Het is verboden om dieren opzettelijk te verstoren.	Artikel 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Artikel 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Artikel 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Artikel 3.10 lid 1c Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Artikel 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Artikel 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	
	Artikel 3.5 lid 5 Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	

Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn en een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn (beschermd). Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten (flora, fauna en avifauna) beschermd. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Er mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Er moet tegenover een afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.